

קובץ לש"פ תצא ה'תשפ"ה



מאמר ד"ה כי תצא למלחמה על אויביך וגו',
ש"פ תצא, י"ד אלול, ה'תשכ"ה

לקוטי שיחות חלק ד', תצא (אותיות א-ג)

מכתב כללי ח"י אלול ה'תש"ת



מלוקט ויו"ל ע"י

פאריז - צרפת

בית ליובאוויטש

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

בס"ד. ש"פ תצא, י"ד אלול, ה'תשכ"ה

(הנחה בלתי מוגה)

כי תצא למלחמה על אויבך וגו',¹ ומבאר רבינו הזקן בלקו"ת² (ונתבאר גם בדרושי אדמו"ר האמצעי³, ובדרושי הצמח צדק והגהותיו⁴, ובדרושי רבותינו נשיאנו שלאח"ז⁵), דאיתא בזהר⁶ שעת צלותא שעת קרבא, ומביא⁷ גם מ"ש⁸ אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי, ותרגם אונקלוס בצלותי ובבעותי, והיינו, שמ"ש כי תצא למלחמה גו' קאי על המלחמה שבעבודת התפלה. ומוסיף רבינו הזקן לפרש גם המשך הכתוב (כי תצא למלחמה) על אויבך⁹, פי' כי תצא למלחמה זו לנצח כח המתאווה שבנפשו לקררה בתענוגי עוה"ז הגשמיים ולאתהפכא לאהבת ה', תהי' בבחי' על אויבך, דהיינו בבחי' שרשם למעלה, כי אין רע יורד מלמעלה¹⁰, ושרשם הוא טוב שהוא מבחי' מרכבה עליונה שבקדושה כו'. ומוסיף לבאר¹¹, שעל אויבך היינו למעלה מאויבך, שאין לאויב שלמטה שליטה ואחיזה שם כו'.

ב) וצריך להבין, איך יתאים פירוש רבינו הזקן עם פירוש רש"י¹² שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר. ובהקדים, שההוכחה של רש"י שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר היא ממש"נ ושבית שביו, כי, במלחמת ארץ ישראל אין לומר ושבית שביו, שהרי כבר נאמר¹³ לא תחי' כל נשמה. אבל מ"ש כי תצא למלחמה (אזי תהי') על אויבך, יש לפרש גם בפשוטו של מקרא¹⁴ לא רק במלחמת הרשות אלא גם במלחמת חובה, והיינו, שכתוב זה בא לבאר (לא רק הדין דושבית שביו שבסיום הכתוב,

-
- | | |
|--|--|
| (9) לקו"ת פרשתנו לה, ריש ע"ב. | (1) ריש פרשתנו. |
| (10) ראה ב"ר פנ"א, ג. של"ה קו, ב. ועוד. | (2) רד"ה כי תצא הא' והב' (לד, ג. לה, ג). |
| תניא אגה"ק ס"א. | (3) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי פרשתנו |
| (11) שם לו, רע"א. | ע' תפא ואילך. |
| (12) בהבא לקמן — ראה גם לקו"ש ח"ד | (4) ראה אוה"ת פרשתנו ע' תתע ואילך. ע' |
| ע' 84 ואילך (ממאמר זה). | תתפכ. |
| (13) שופטים כ, טז. | (5) ראה סה"מ תרכ"ט ע' רפב ואילך. |
| (14) אף שלא נתפרש בפרש"י — כידוע | (6) כ"ה בשם הזהר בלקו"ת שם. ובכ"מ. |
| מ"ש הרשב"ם (ר"פ וישב) בשם רש"י, "שאלו | וראה זח"ג רמג, א (ברע"מ). |
| הי' לו פנאי הי' צריך לעשות פירושים אחרים | (7) רד"ה כי תצא הא' (לד, ג). |
| לפי הפשטות המתחדשים בכל יום". | (8) ויחי מח, כב. |

אלא גם) שהיציאה למלחמה צריכה להיות באופן דעל אויביך, שע"ז יהי' הנצחון במלחמה. וע"ד מ"ש בפרשה שלפנ"ז¹⁵ כי תצא למלחמה גו' וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם גו', היינו, שתוכן הכתוב הוא הציווי לא תירא מהם, כיון שבעיני הקב"ה כולם כסוס אחד, כפי שמדייק רש"י מ"ש סוס ורכב לשון יחיד. ועד"ז יש לפרש מ"ש כאן כי תצא למלחמה על אויביך, שהציווי הוא שהיציאה למלחמה תהי' על אויביך, היינו, להתכונן במהותו של האויב כפי שהוא בשרשו ומקורו כו' (ע"ד פרש"י בפסוק וראית סוס ורכב גו', שזהו כפי שהם בעיני הקב"ה), שע"ז תתבטל היראה ממנו, ויהי' נקל יותר לנצחו. ומובן, שכל זה שייך גם במלחמת חובה, ובמילא גם במלחמה הרוחנית שבעבודת התפלה. אמנם, מצד סיום הכתוב ושבית שביו (שאינו שייך במלחמת ארץ ישראל), משתנה גם פשוטו של מקרא במ"ש כי תצא למלחמה, שאין פירושו כאשר תצא למלחמה, אלא אם תצא למלחמה, כיון שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר¹⁶. ועפ"ז אינו מובן, איך יתאים זה עם פירוש רבינו הזקן שקאי על המלחמה שבעבודת התפלה, הרי מלחמה זו אינה רשות אלא חובה¹⁷, ואדרבה, חובה היותר גדולה (עוד יותר מהחיוב דקיום המצוות¹⁸), וכמובן ממה שמבאר רבינו הזקן¹⁹ שענין התפלה הוא שיקריב כל אחד נפשו הבהמית, להעלותה ולקשרה בשרשה שהיא ג"כ מיסוד האש, ומקור חוצבה ויסודתה בהררי קודש, מרכבה העליונה, פני אר"י פני שור כו', אלא שלאחר ירידת והשתלשלות והתלבשות בע' שרים שמרי האופנים, נמשך תענוגי עוה"ז והכח המתאווה שהוא ג"כ בחי' חמימות האש, וגם היצה"ר הוא אש זר דולק, וצריך להעלות נפש הבהמית לשרשה בחי' אש שלמעלה כו'. וממשיך לבאר, שבכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו, וצריך בכל יום להמשיך בחי' אש שלמעלה. כי הנה כתיב¹⁹ ימים יוצרו, שיש מספר וקצבה לשני חיי האדם, ימי שנותינו בהם שבעים שנה גו'²⁰, ולא ניתנו לנפשו האלקית שבקרבנו, כי הנשמה אינה צריכה תיקון לעצמה כו'²¹, אלא מספר חיי האדם ניתן להתלבש בו נפשו הבהמית, ושניו קצובים לו במספר ששיערה חכמתו ית' שיוכל לשאת בנפשו להעלות ממנה כ"כ כחות וניצוצים שנפלו שמה בשבירת

15) שופטים שם, א.

16) ראה גם לקו"ש שם ע' 80.

17) כמו שהקשה באוה"ת שופטים (ע' 17)

תתסד) על מלחמה (דשופטים כ, א) ומציין

לד"ה "כי תצא למלחמה".

18) ראה לקו"ת בלק ע, ד ואילך.

19) תהלים קלט, טז.

20) שם צ, י.

21) תניא פל"ז (מח, ב).

הכלים כו' (כמבואר ענין זה בריבוי מאמרי חסידות). ועפ"ז נמצא שהמלחמה שבעבודת התפלה הו"ע עיקרי, ועד שזוהי תכלית כל ענין ירידת הנשמה בגוף, מאיגרא רמה לבירא עמיקתא²². ואיך אפשר לומר על זה במלחמת הרשות הכתוב מדבר.

ג) אך הענין הוא, שגם לפי פירוש רבינו הזקן דמ"ש כי תצא למלחמה קאי על המלחמה שבעבודת התפלה, אפשר לפרש כי תצא למלחמה כמו לפי פירוש רש"י, מלשון אם, שזהו"ע של רשות, כי, מה שעבודת התפלה היא מלחמת חובה אצל כאו"א מישראל, הרי זה רק בתחלת עבודתו, אבל לאח"ז אפשרים שני אופני עבודה, תורה או תפלה. והענין בזה, דהנה, מבואר בכ"מ²³ שיש ב' אופנים בבירור היצה"ר, בדרך מלחמה, ובדרך שלום. ובכללות²⁴ הרי זה החילוק²⁵ בין עבודת התפלה, שעת קרבא, לעבודת התורה, שדרכי' דרכי נועם וכל נתיבותי' שלום²⁶. והיינו, שעבודת התפלה הו"ע בירור היצה"ר מלמטלמ"ע, ע"י התלבשות המברר (נה"א) בהמתברר (נה"ב), ולכן בא ע"י מלחמה ויגיעה. אבל הבירור שע"י תורה הוא מלמעלמ"ט (כידוע שהתורה נקראת לחם מן השמים²⁷), בדרך ממילא, שע"י לימוד התורה ממשך ומגלה אלקות בנפשו, ועי"ז מתבטל (ומתברר) היצה"ר מאליו. ועפ"ז מובן מה שבירור היצה"ר ע"י מלחמה (שהו"ע עבודת התפלה) נקרא מלחמת הרשות, כי ישנו בירור באופן של מנוחה, ע"י עבודה של תורה. וזהו גם מש"נ בסיום הפרשה²⁸ והי' בהניח הוי' אלקיך לך מכל אויביך גו', שאז אין צורך בענין של מלחמה, וכמ"ש²⁹ פדה בשלום נפשי מקרב לי גו', וכתוב³⁰ וחרב לא תעבור בארצכם, אפילו חרב של שלום³¹, ואז העבודה היא בדרך מנוחה, שזהו אופן העבודה שע"י לימוד התורה. ועוד זאת, שגם כאשר נמצאים במעמד ומצב שיש צורך בענין המלחמה שבעבודת התפלה, הנה ע"י

(25) ראה בארוכה ד"ה ת"ר נ"ח תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קס ואילך). ויאמר משה תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 105 ואילך).
(26) משלי ג, יז.
(27) של"ה במסכת פסחים שלו קסה, ב.
(28) פרשתנו כה, יט.
(29) תהלים נה, יט.
(30) בחוקותי כו, ו.
(31) תענית כב, ב. וראה סה"מ תרנ"ט ע' קנב ואילך. תש"ד ע' 83. ע' 106 ואילך.

(22) ע"פ לשון חז"ל — חגיגה ה, ב.
(23) תו"א בראשית ה, ד ואילך. לקו"ת במדבר ג, ד ואילך. ועוד.
(24) בפרטיות — גם בתורה יש עה"ח ואילנא דטו"ר (ראה תניא אגה"ק סכ"ו), או ש"ס ירושלמי וש"ס בבלי (שערי אורה כד, א). וראה טעהמ"צ להאריז"ל ואתחנן ושער המצוות שם, שהאריז"ל הי' מקשה בכח כו' עסק ההלכה כדי לשבר הקליפה כו'; ובתפלה — תפלה דחול ודשבת וקראת לשבת עונג (תו"א בשלח סה, ג).

לימוד התורה, שזוהי העבודה שבדרך מנוחה, נעשית גם עבודת התפלה באופן אחר לגמרי, והיינו, דכשם שמעלת העסק בתורה שאחר התפלה הוא גבוה יותר מתורה שקודם התפלה³², שזהו מה שהתפלה פועלת על התורה, הנה כמו"כ ישנה גם הפעולה דלימוד התורה על עבודת התפלה שנעשית באופן נעלה יותר.

ד) ויש לקשר האמור לעיל בענין ב' אופני העבודה דתפלה ותורה עם ענינו של חודש אלול. ובפרט ע"פ הידוע שבדרושי החסידות שבלקוטי תורה הנה כבר בפרשת ראה מדובר אודות עניני חודש אלול, ועאכו"כ בפרשת כי תצא. והענין בזה, דהנה כתיב³³ אני לדודי ודודי לי (ר"ת אלול³⁴) הרועה בשושנים. וידוע שיש ב' פירושים בענין הרועה בשושנים³⁵. פי' הא', ששושנה יש בה תליסר עלין כנגד י"ג מכילין דרחמי³⁶, והיינו, שבחודש אלול מאירים י"ג מדה"ר³⁷, וענין זה שייך בכללות לעבודת התפלה. ופי' הב', א"ת שושנים אלא שושנים³⁸, באותם שושנים בתורה³⁹. ויש להוסיף, שבענין התגלות י"ג מדה"ר (פי' הא' בהרועה בשושנים) יש הפרש גדול בין התגלות י"ג מדה"ר שבחודש אלול להתגלות י"ג מדה"ר שביוהכ"פ⁴⁰, וא' החילוקים הוא, שהתגלות י"ג מדה"ר שביוהכ"פ הוא עיקר ענין דודי לי שבא לאחר העבודה דאני לדודי, ואילו התגלות י"ג מדה"ר שבחודש אלול הו"ע דודי לי שענינו לעורר את העבודה דאני לדודי, דהיינו, בחי' אתעדל"ע שמעוררת את האתעדל"ת, שזהו ע"ד ענין התורה שהיא מלמעלה למטה, כמו לחם מן השמים (כנ"ל). ונמצא, שגם ענין התגלות י"ג מדה"ר שבחודש אלול ששייך לענין התפלה, הוא באופן ששייך גם לענין התורה, שלכן הנה גם ענין התפלה הוא באופן נעלה יותר (כנ"ל ס"ג).

וזוהו היתרון דחודש אלול על כל השנה כולה, שמעלתו היא לא רק בענין התפלה (פי' הא' דהרועה בשושנים), אלא גם בענין התורה (פי' הב' דהרועה בשושנים), שלכן צריך להוסיף יותר בלימוד התורה, שזוהי העבודה שבדרך מנוחה ושלום דוקא, ובפרט ע"י לימוד פנימיות

32) לקו"ת ברכה צו, ב.

36) ראה זח"א א, א.

33) שה"ש ו, ג.

37) לקו"ת שם, א.

34) פרי עץ חיים שער ר"ה פ"א. שער

38) שבת ל, ב. זח"ב עדר, א.

הפסוקים שה"ש שם.

39) זוהר שם כ, ב.

35) הובאו בד"ה אני לדודי בלקו"ת פ'

40) ראה לקו"ת שם לד, ב. אוה"ת שה"ש

ח"ג ע' תתכז.

ראה (לב, ד ואילך).

התורה, רזין ורזין דרזין שבתורה, דלית תמן לא קושיא כו' ולא מחלוקת כו'⁴¹, כולל גם הפצת המעיינות חוצה בדרכי שלום, ועי"ז פועלים אמיתית ושלמות הענין דפדה בשלום גו', בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד⁴² מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים.



41) זח"ג קכד, ב (ברע"מ). וראה אגה"ק
42) ישעי' יא, ט. וראה רמב"ם סוף הל' מלכים.
שבהערה 24. ובכ"מ.

תצא

יתכן שבית הלל שהם מקו החדש, יתנו מקום לגירושין יותר מבית שמאי? כן אינו מובן ביחס לר' עקיבא, שרגיל לזכות את ישראל⁶, נתינת מקום לגירושין אפילו רק אם מצא אחרת נאה הימנה?

הקושיא מתחזקת יותר לאור הידוע⁷ שאיש ואשה בעוה"ז לכל פרטיהם, הם בדוגמת שורשם – הקדוש־ברוך־הוא וכנסת ישראל, הנקראים איש ואשה. מזה מובן שהמחלוקת האמורה בין בית שמאי, בית הלל ור' עקיבא היא בענין הגירושין של כנסת ישראל מבעלה הקב"ה⁸ (שמוזה נובעת המחלוקת גם בנוגע לגירושין כאן בעוה"ז). ובענין הגירושין ברוחניות ודאי הוא שהיתר הגירושין נובע מבחינת מדת הדין, כיצד יתכן, איפוא, שבית הלל יחמירו בזה יותר מבית שמאי, ור' עקיבא, מזכה ישראל, יפסוק שגם כאשר אין שום חסרון, פרט לכך ש"לא תמצא חן בעיניו", תבוצע ח"ו מיד גירושיו את כנסת ישראל מהקב"ה?

ב. אף על פי שבכלל "איש ואשה" מוסב בדרך כלל על הקב"ה וכנסת ישראל, אך מכיון שהנשמה היא

א. קיימות שלש דעות¹ בדבר ההיתר לגרש אשה: בית שמאי אומרים לא יגרש אדם את אשתו אלא אם כן מצא בה דבר ערוה כו'. ובית הלל אומרים אפילו הקדיחה (בכוונה)² תבשילו כו'. ר' עקיבא אומר אפילו מצא אחרת נאה הימנה שנאמר והיה אם לא תמצא חן בעיניו.

בפלוגתות שבין בית שמאי ובית הלל, בית שמאי מחמירים ובית הלל מקילים (פרט למקומות בודדים שהם "מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל"; והם מנויים במשנה)³. טעם הדבר: נשמות בית שמאי שרשן במדת הדין, ומחמת מדת הדין מדקדקים ביותר, ולא הכל ניתן להתיר ולהעלות, ואילו נשמות בית הלל שרשן במדת החדש, ומדת החדש מגלה את הטוב שבכל דבר, כדי להתירו ולהעלותו⁴.

ההיתר לגרש אשה, אף שלמעשה הוא קולא, שמוותר לגרש, הרי בפנימיותו של דבר אין היא תנועה של קו החדש. אדרבה, גירושין הן תנועה של ריחוק ופירוד, הנובע מקפידה וגבורה⁵. והרי חסד ואהבה הם היפוכם של גירושין, ואינו מובן איפוא, כיצד

(1) גיטין ז, א.

(2) טור סי' קיט. וראה גם מאירי שם.

(3) עדיות פ"ד ופ"ה.

(4) זח"ג רמה, א. טעמי מצות להרה"ו פ' תצא. שער הגלגולים סוף הקדמה לו. אנה"ק סי"ג. לקו"ת שה"ש מ, א. מח, ג.

(5) ראה ב"ב קס, ב.

(6) רש"י ד"ה שבקי, סנהדרין קי, ב.

(7) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 244.

(8) כמ"ש (ישעי' ג, א) אי זה ספר כריתות אמכם גו'. וראה ד"ה איכה עת"ר (נדפס ברשימות על מגילת איכה ע' 52).

חלק אלקה ממעל ממש⁹, נקראת גם הנשמה "איש", והגוף (חלקו בעולם) – "אשה"¹⁰.

כל נשמה יש לה שליחות מיוחדת שעליה למלא בעולם¹¹. ועל יהודי לדעת כי המקום שבו הוא נמצא בהשגחה פרטית, מהו¹² מצעדי גבר כוננו¹², להפוך את המקום לדירה לו ית'. וגם כשנוצרים קשיים שונים בעבודתו במקום שבו הוא נמצא, ונדמה לו שעבודה אחרת תהא קלה עבורו או אפילו – יפעל בה יותר, אל לו "לנטוש" עבודה זו ולעבור לעבודה אחרת, כי מאחר שנוכח לדעת כי ההשגחה העליונה הולכתו לעבודה זו, הרי זו הוכחה שזוהי שליחותו.

ובזה היא המחלוקת, באיזה אופן מותר "לגרש" ולהתנתק מן "העבודה" בחלקו בעולם, ולעבור לעבודה אחרת¹³:

בית שמאי סוברים: לא יגרש אדם את אשתו אלא אם כן מצא בה דבר ערוה. על אף הקשיים הגדולים ביותר והמכשולים הנערמים בדרך, אסור לו בשום אופן להסתלק מן העבודה

שהוטלה עליו, ואל לו להתפעל מן המכשולים, משום ש"לא ידח ממנו נדח", וסוף כל סוף יצליח בעבודתו. רק אם מצא בה דבר ערוה, כשישנה הלכה ברורה בשולחן ערוך שאסור לו להמשיך בעבודתו זו (כמו בפשוטו של ענין, שאם מצא דבר ערוה באשתו, אסור לו לדור עמה), שאז הוכחה היא שאין העבודה עבורו, ועליו לעזוב אותה ולהתמסר לעבודה חדשה. (ובאשר עבודה זו – "זהיה לאיש אחר", מלמעלה יזמינו נשמה אחרת, שיש לה כוחות חזקים יותר, שתבצע עבודה זו).

בית הלל אומרים אפילו הקדיחה תבשילו. מיד כשרואה שאינו מצליח בעבודתו, אדרבה, "הקדיחה תבשילו" (תבשיל של), כלומר שהגוף וחלקו בעולם מקלקלים אפילו את הענינים שהיו לנשמה לפני כן, מותר לו ללכת משם ולהתמסר בעבודה אחרת.

ר' עקיבא אומר אפילו מצא אחרת נאה הימנה, שנאמר "זהיה אם לא תמצא חן בעיניו". אפילו כשאין פגם ב"עבודה" בפועל (ובכוחות הפנימיים שבנפש), אלא שאין לו בזה חן ותענוג, אין לו תענוג בעבודה (כי חן ותענוג הם כוחות מקיפים)¹⁴, הרי כיון

(9) איוב לא, ב. ובתניא מוסיף "ממש". וראה שפע טל בהקדמה.

(10) ראה זח"א קכב, ב ואילך. בחיי בראשית ג, כא. ובכמה מדר"ל. וראה שיחת כל היוצא למלחמת בית דוד (לקו"ד ע' 1578).

(11) ועי' נעשה יחוד קובו"ש; ועי' הפסק העבודה – הפכו, גירושין. – וזהו הקישור דפי' זה והקדמו.

(12) תהלים לו, כג. וראה "היום יום" יו"ד תמוז.

(13) ומזה גם בגירושין כפשוטן – הגרוש צריך לישא אשה, וכמחז"ל בש"ס ופוסקים.

(14) מהחילוקים דחן ויופי: "יופי" הוא מצד מראה ואברי האדם (וכמו יפת תואר ויפת מראה – פירש"י בראשית כט, יז. תו"א שם), משא"כ "חן" (ראה סוטה (מו, א) ג' חנות חן כו'. ד"ה ויהי אומן תרכ"ז). ונמצא, שיופי בא מענינים הפנימיים, וחן – ממקיפים. וזהו "זהיה אם לא תמצא חן בעיניו", שגם כשחסר לו רק בבחי' המקיפים, מותר לגרשה, לדעת ר"ע.

ולדרוש היטב, האם אמת הדבר שנאמר לו, שיש בה דבר ערוה. שכן יתכן כי מפני שוחד אהבת עצמו, שמתחשק לו עבודה קלה, נדמה לו, שעל פי תורה הוא צריך לפרוש מעבודתו העכשוית – ואילו ה"חקרת ודרשת ושאלת היטב" יכול לגלות שאין הדבר כך, ועד שעל ידי המשך התעסקותו בעבודה זו, ובהשתדלות הכי גדולה בכל כוחות נפשו, יהא איש ואשה זכו שכינה ביניהם²², דירה לו יתברך בתחתונים.

(משיחת כ' מנ"א תשי"ט)



שיהודי צריך לעשות עבודתו לה' בשמחה ובטוב לבב¹⁵, מותר לו לפרוש מעבודה זו ולהתמסר לעבודה אחרת, בה יהיה לו תענוג.

ג. ההלכה הרי נפסקת כבית הלל¹⁶. שאם אין פגם בפועל בעבודתו, אלא שאין לו בדבר חן (תענוג), אסור לו "להתגרש" מן העבודה. אבל, כשיש קלקול בפועל ממש, "הקדיחה תבשילו", הוא חש שעל ידי כך מתקלקלים גם הענינים שהיו לו מתחילה, אז הרי על פי דין מותר לו לעזוב ולהתעסק בעבודה אחרת.

אבל זהו לפי הדין. הגמרא אומרת¹⁷ "כל המגרש אשתו ראשונה אפילו מזובח מוריד עליו דמעות", ובכלל "כמה קשין גירושין כו"¹⁸ – ראוי לו איפוא להחמיר ולהמשיך בעבודתו ולמלא את השליחות שהוטלה עליו¹⁹, עד לכדי מיצוי הנפש, ואפילו אם לא החמיר וגירש, מן הראוי²⁰ שישוב לעבודתו הקודמת. ויתרה מזו: אפילו כשמצא בה דבר ערוה, שעל פי ההלכה אסור לו להמשיך שם, הרי "אין ראוי למחר לשלח אשתו ראשונה"²¹, תחילה עליו לחקור

(15) רמב"ם סוף הל' לולב. תניא פכ"ו.

(16) טושו"ע אה"ע סי' קיט, ס"ג.

(17) גיטין ז', ב.

(18) סנה' כב, א.

(19) ובפרט בעבודתו (אשתו) ראשונה – דפנים הא' שבא לעולם. ואכ"מ.

(20) חינוך מצוה תקפ.

(21) רמב"ם הל' גירושין פ"י, הכ"א ומשמע אפילו במצא בא דבר ערוה, וכ"כ בחלקת מחוקק שו"ע

אה"ע סק"ט, ס"ק ב. אבל עיין ב"ח לטור אה"ע ר"ס קיט. ב"ש שם סק"ג.
(22) סוטה יז, א.

מכתב כללי

ב"ה, ח"י אלול, השי"ת*
ברוקלין,

אל אחינו ואחיותינו, בני ובנות ישראל,
די בכל אתר ואתר,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה !

בעמדינו על סף השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל בני ובנות ישראל לטובה ולברכה, הנה כל אחד ואחת מאתנו מתעורר ועושה חשבון מכל הקורות אותו במשך שנה העברה, את אשר עשה הוא ואשר נעשה אתו, מחליט להיטיב דרכיו ופונה בתפלה אל אבינו שבשמים, אשר יכתבנו ויחתמנו, אותו אותה ואת כל אשר להם, לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

ואמרו רבותינו ז"ל אשר על ידי נתינת צדקה לעני — התפלה פועלת וממשכת חיים טובים גאולה וישועה, פרנסה וכלכלה.

והנה האדם, כמו כל הנבראים ואפילו מלאכי עליון, בעל גוף ונפש הוא, וכמו שיש עני בגוף וצרכי הגוף, כך יש עני בנפש וצרכי הנפש, לכן גם בצדקה — ישנה צדקה בגשם וצדקה ברוח וכמרוז"ל (תדב"א רבה פכ"ז) כי תראה ערום וכסיתו כיצד אלא אם ראית אדם שאין בו דברי תורה הכניסהו לביתך ולמדהו קריאת שמע ותפלה ולמדהו כו' וזרזהו במצות.

וכמו שבקשת כל אחד ואחת מאתנו היא לכתיבה וחתימה טובה

בגשמיות וברוחניות: להעיר מהגמ"י' הלי' תשובה פ"ג ה"ג. לקו"ת דברים נו, א.
על ידי נתינת צדקה: ב"ב יו"ד, א. נתבאר בארוכה באגה"ק, בהקדמה לסידור ועוד.
והנה האדם וכו': בארוכה בהמשך ר"ה השי"ת.

מלאכי עליון: אפילו דאצילות (אגה"ק ס"ך). ראה ע"ח ש"י פ"ח. וראה ג"כ פרדס שער כד פ"א פט"ו. וכמשי"כ הרמב"ן — (הובא בתו"א ד, ב. לקו"ת [ברכה] צח, א). ומשי"כ הרמב"ם בהלי' יסוה"ת פ"ב ה"ג (הובא ברמב"ן סוף שער הגמול) ובמו"נ ח"א פמ"ט, עכצ"ל ששולל גוף גשמי. וראה מורה נבוכים ח"ב פ"ו ובפרדס שער ו' פ"ו. ועדיין צ"ע.

(* ראה הנסמן באג"ק ח"ג ע' תסב בשוה"ג.

בגשמיות וברוחניות, כך על כל אחד ואחת מאתנו להשתדל בצדקה הגשמיית וצדקה הרוחניית גם יחד, ובפרט בימי אלול ותשרי.

ובבואנו בימים האלו לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא יהי' בידי כל אחד ואחת מאתנו כולנו — חשבון גדול, גדול לפי מאודו שלו, של צדקה שעשה להושיע את העני בגשם, ושל צדקה שעשה להושיע את העני ברוח.

וכמו שבצדקה בגשם גם עני בגשם מחוייב בה, כי אין לך עני שאינו יכול למצוא אופן איך לעזור לעני חברו,

כך בצדקה ברוח שגם העני ברוח מחוייב בה, כי אין לך איש ואשה בישראל שאינו יכול להשפיע על בני ובנות ישראל לקרבם ליראת שמים תורה ומצות,

ולפום גמלא שיחנא, אשר העשירים בגשם והעשירים ברוח — בעלי תורה יושבי אהל ובני הישיבות — צריכים לבזבז ביד רחבה מממונם ומידיעותיהם להצלת, רפואת והבראת נפש וגוף אחיהם ואחיותיהם שיחיו.

ואבינו אב הרחמים יכתוב ויחתום את כל אחד ואחת מאתנו בתוך כלל ישראל לשנה טובה ומתוקה, בטוב הנראה והנגלה, בגשמיות וברוחניות, ויביא לנו, במהרה בימינו ממש, את הגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, אמן.

המברך ומתברך בכתובה וחתימה טובה

מנחם מענדל בן חנה שניאורסאהן

חתנא דבי נשיאה כבוד קדושת אדוננו

מורנו ורבנו (מליובאוויטש) זצוקללה"ה

נבג"מ זי"ע הכ"מ

חשבון גדול: ב"ב ט, ב. ראה אגה"ק ס"ג.

וכמו שבצדקה: שו"ע יו"ד סרמ"ח. ושי"ח.

לפום גמלא: דוקא. וראה גודל העונש ע"ז כתובות סו, ב. ושם.

אב הרחמים: ראה לקו"ת ד"ה שיר המעלות ממעמקים רפ"ב. ביאור ע"פ שחורה רפ"ו.

לזכות

הילד חייל בצבאות ה'
לוי אליהו ניסים שיחי'
לרגל יום הולדתו ביום י"ב טבת ה'תשפ"ה
ולרגל הכנסו בבריתו של אברהם אבינו ביום י"ט טבת ה'תשפ"ה
ולזכות אחיו
מנחם מענדל שי'
להצלחה בגו"ר מתוך בריאות נכונה
נדפס ע"י ולזכות הוריהם
הרה"ת ר' **יוסף יצחק** וזוגתו מרת **יואנה שמחה** שיחיו
אטלאן
ולזכות זקניהם
הרה"ח ר' **יהודה דוד** וזוגתו מרת **דליא** שיחיו **אטלאן**
הרה"ח ר' **דוד** וזוגתו מרת **אילנית** שיחיו **אוחיון**
הרה"ח ר' **רחמים** שי' **אוליאל**
ר' **פרדזי** וזוגתו מרת **שמחה** שיחיו **דבש**
שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות



לעילוי נשמת

הרה"ת ר' יוסף ב"ר יעקב ע"ה סבג נפטר ביום הכיפורים ה'תשפ"ה	הרה"ת ר' יוסף ב"ר דוד ע"ה בנהמו נפטר ביום י"ט שבט ה'תשפ"ה
מרת דבורה ב"ר מכלוף ע"ה אזולאי נפטרה ביום ל' שבט, אדר"ח אדר ה'תשפ"ה	הרה"ת ר' עמוס ב"ר פרגי ע"ה אוזן נפטר ביום כ"ב טבת ה'תשפ"ה
מרת חנה ב"ר משה ע"ה אדרי נפטרה ביום ד' כסלו ה'תשפ"ה	הרה"ת ר' ברוך שלום ב"ר משה ע"ה אואקי נפטר ביום ט' טבת ה'תשע"ה

מרת **ניקול** ב"ר **ניסים** ע"ה **ברבי**
נפטרה ביום כ"ד אלול ה'תשפ"ד

ת' נ' צ' ב' ה'
נדפס ע"י משפחתם שיחיו
לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות